

Valvontaprojektin tulokset: Umpilähteitä varastoivat toiminnanharjoittajat

Sisältö

1. Taustaa ja tavoitteet
2. Valvontaprojekti
3. Yhteenvedo
4. Suositukset

Taustaa ja tavoitteet

- STUK tekee valvontaa projekteina
- Umpilähteiden siirtoa varastoon tai pois varastosta ei tarvitse ilmoittaa STUKille
  - Ei ajantasaista tietoa varastoinnista
- Valikoitiin pieni otos toimijoita, jotka STUKin rekisterin mukaan ovat varastoineet huomattavia määriä umpilähteitä
- Tavoitteena oli selvittää miten ja minkälaisissa varastoissa umpilähteitä varastoidaan.
  - Erytystarkastelussa SL 67 § ja 83 §

Valvontaprojekti

- Valvontaprojekti toteutettiin käytännössä käyttöpaikoille kohdistuvina tarkastuksina
- Tarkastettiin seitsemän yritystä
  - Umpilähdelaitteita 6-148
  - Rekisteritietojen perusteella varastoituja lähteitä
- Projektin keskeisten osa-alueiden lisäksi käytiin läpi vuonna 2018 voimaan tulleen säteilylain uusia vaatimuksia ja muita keskeisiä säteilylain sisältöjä
- Projektista julkaistaan raportti tämän vuoden aikana

Yhteenveto

1) Varastoidut lähteet

- Kaksi toiminnanharjoittajaa olivat poistaneet riskin, eivätkä enää varastoineet säteilylähteitä
- Loput viisi varastoivat edelleen vaihtelevaa määrää lähteitä

2) Huomiot säteilylähdevarastosta

- Varastot vaihtelivat yksittäisestä kaapista erilaisiin lukittaviin tiloihin ja kontteihin
- Osa varastoista sijaitsi ulkona: Ympäristöolosuhteita ei ollut aina huomioitu parhaalla mahdollisella tavalla, esimerkiksi yksi varastokonteista oli ruostunut puhki.
- Osassa varastoista oli tarpeetonta palokuormaa
- Osassa varastoista oli useamman turvallisuusluvan lähteitä sekaisin

Yhteenveto

3) Varastoinnin turvajärjestelyt ja kirjanpito lähteistä (SL 67 §)

- Suurin osa varastoista oli turvajärjestelyjen tasolla C, yksi tasolla B
- Turvajärjestelyt olivat asianmukaiset kautta linjan
- Yhden turvallisuusluvan osalta varaston inventaariota ei ollut päivitetty asianmukaisesti

4) Varastoinnin tarpeellisuus (SL 83 §)

- Kahden luvan osalta ei tarkasteltu, koska lähteitä ei varastoida
- Suurin osa varastoinneista oli perusteltuja, historiatietojenkin valossa lähteitä tulee ja menee varastoon tarpeen mukaan. Osaa säilytettiin varaosina ja osa oli odottamassa loppusijoitusta
- Yhteen turvallisuuslupaun selvityspyyntö asiasta

Yhteenveto: Muut havainnot

5) Turvallisuusarviot

- Viisi turvallisuuslupaa oli käyttänyt säteilyturvallisuusasiantuntijaa (STA) arvion laadinnassa
- Annettiin yksi täydennyskehoitus turvallisuusarviosta, jota ei ollut vielä vahvistettu

6) Säteilytoiminnan johtamisjärjestelmä

- Kahdelle luvalla annettiin vaatimus laatia johtamisjärjestelmä, pienistä puutteista kirjattiin yksi havainto

7) Laadunvarmistusohjelma

- Kolmelle luvalla annettiin vaatimus laatia laadunvarmistusohjelma
- Laadunvarmistusohjelma on yksi yleisimmistä puutteista tarkastuksilla

Yhteenveto: Muut havainnot

8) Täydennyskoulutus

- Ainoastaan yhdellä tarkastuksella ei annettu vaatimuksia täydennyskoulutuksen järjestämisestä tai kirjanpidosta. Kaikilla muilla tarkastetuilla puutteita
- STV:n tulisi saada täydennyskoulutusta 10h/5v ja muiden säteilyn käyttöön osallistuvien 5h/5 vuoden ajanjaksolla (säteilytyöntekijät myös 10h/5v)
- Täydennyskoulutuksesta tulee pitää kirjaa. Muotovaatimuksia ei ole, eli ”kaupalliselle kurssille” ei tarvitse osallistua.

Yhteenveto: Muut havainnot

9) Säteilyturvallisuuspoikkeamiin varautuminen

- Kuten täydennyskoulutuksen osalta, vain yksi lupa selvisi puhtain paperein.
- Käyttöpaikkakohtainen toimintaohje ei riitä: Soveltuvien osien koulutusta ja harjoitusta säteilyturvallisuuspoikkeamassa toimimiseksi, menetelmät poikkeaman syiden selvittämiseksi ja poikkeamasta oppimiseksi.

10) Säteilyturvallisuusasiantuntijan käyttö

- Toiminnanharjoittajilta kysyttiin, ovatko käyttäneet STA:ta tai selvittäneet mihin ottavat yhteyttä tarvittaessa.
- Suurin osa tarkastetuista oli käyttänyt STA:ta ja loput olivat selvittäneet kontaktin valmiiksi.

Yhteenveto: Muut havainnot

11) Säteilymittarit

- Suurimmalta osalta tarkastetuista ei edellytetä säteilymittaria, mutta lähes kaikilla sellainen oli.
- Mittarit oli kalibroitu asianmukaisesti.

Yhteenveto: Muut havainnot

12) Muut yleiset huomiot

- Toiminnanharjoittajilla oli lähes 40-vuotiaita säteilylähteitä, jotka tulee hävittää vuonna 2023.
- Varoitusmerkit, sormisuojat ja varoitukset miesluukkujen yhteydessä olivat kautta linjan kunnossa. Vaikeissa olosuhteissa lähteiden tyyppikilvet olivat toisinaan lukukelvottomia.
- Tarkastuksella todettiin, että turvallisuusluvassa on säteilylähde, joka on kadonnut jo vuonna 2000.

Suosituksset

1. Varastointipaikan valintaan kiinnitettävä huomiota
2. Säteilylähteitä ei sovi vain hylätä suljetun oven taakse
3. Varastoinnin tarpeellisuutta on arvioitava

<https://sammio.stuk.fi/>

(googlaa STUK sammio)

<https://www.stuk.fi/saannosto/stukin-maaraykset>

(googlaa STUK määräykset)

<https://www.stuk.fi/saannosto/stukin-viranomaisohjeet/sateilyturvallisuusohjeet>

(googlaa STUK ST-ohjeet)